

Alle zeilen

Toen je zei dat je alle zeilen bij moest zetten,
erop of eronder, met moeite op de been
voelde ik je handen beven. Ik zag stormen
opsteken achter je haren, de wind
vlaagde er dwars door heen.

Hoewel de VOC nog door onze aderen stroomt
zijn wij het zeilen maar al te vaak verleerd.
Mijn vriend, om deze storm te trotseren
zul je de zeilen moet reven.
Vier de touwen, vier het leven!

Eric van Loo

Sail Amsterdam

Al rennen de rillingen over het water
al kreunt de kade van het breken
al doet de golfslag ons verbleken
de pont biedt zicht op ongezien spektakel

met schoeners, barken, vol piraten
die loeren door hun koperen kokers
een zwart lapje voor het andere oog
houden zij ons dreigend in de gaten

voor de driemaster met doodskopvlag
beven wij gelijk een espenblad
en schalt De Schuymers holle lach
wij duiken angstig in 't vooronder

niet nodig, er geschiedt een wonder
Peer raakt uit koers door onze kapitein
die een voortvarend dichter blijkt te zijn

Paul Roelofsen

Inspiratiebron: Peer de Schuymer, legendarisch zeerover in
'De avonturen van kapitein Rob' van Pieter Kuhn

Hoe diep is de zee

Ik stel de vraag eerst aan het water
dat overvalt me met de vloed en
trekt zich dan terug

De golf brengt me een mossel mee
die blijft het antwoord schuldig in
de oksel van haar schelp

Een meeuw kijkt zwijgend over zee
Hij ziet de stroming deinen en peilt
de richting van de wind

Zijn wijze lijf weet van verandering
berust in spel van elk getij en kent
de taal van zon en maan

De zee is net zo diep misschien
als liefde soms of dieper nog
zolang ze blijft bewegen

Anneke Wasscher

Het IJ rond

Het IJ is geen sloot
In een sloot vaart
zelden een boot
Eenden kunnen hun kunst
niet kwijt op het IJ
Het IJ is geen vijver
waar zij hun waaiers
naar mij toe - omkeren -
en van mij af trekken

Ooit gooide iemand
een steen in mijn IJ
Zijn zilveren cirkels
sterven nooit uit
Op de oevers blijven
golven komen en gaan
Er drijft licht op
Met de pont vertrekken
is zilver, terugkomen goud

Eén eend is overgeleverd
aan een groef in de golven
Eeuwig drijft hij rond
in een cirkel op het IJ

Wilma van den Akker

Recept voor iets zouts

Neem
een snufje zout
En dan?
Dat ligt eraan

Wil je een brood bakken?
Doe er meel bij en water en gist

Wil je drop maken?
Doe er zwart bij en zoethout en gom

Wil je tranen maken?
Doe er pijn bij en spijt en verdriet

Wil je de zee maken?
Doe er water bij, veel water
En dan al roerend:
vissen, schelpen, algen, wieren,
zeekomkommers, bloedkoralen,
dansende dolfijnen, diepzeeduikers,
gezonken schepen, verdwenen schatten,
wrakhout en
(niet meer roeren nu!)
een handje zand
voor op de bodem

Bette Westera

Uit: 'Ik wil een naam van chocola', Querido, 2009

Pont d'amour

De pont deint op het water, gezekerd
aan de kade en dit ene
ogenblik: wacht, wacht op mij, het dek
veert van mijn hink-stap-sprong
ik heb hem weer gehaald

Ik luister, kijk en snuif
in zijn buik ronkt en stamp
het leven, hoe je het ook wendt
of keert, zijn neus ruikt
altijd wel een overkant

Tussen twee zekere punten
zijn ponten wonderen van veerkracht
geen gedraai om welke bestemming
nooit ineens linksom, rechtsom
of in vliegende vaart omhoog
het gaat diep bij mij met ponten

van hun heen en weer
krijg ik nooit
het
heen
en
weer

Mariet Lems

Uit bad

Zo, ik ben weer schoon.
Behalve dan mijn ziel,
daar kon ik niet goed bij.

Co Woudsma

Uit: 'Hoogste zomer', De Bezige Bij, 2015

Regentijd

Zing voor de schaduwen en
de strakke gezichten in het donker
voor jou en mij en
onze kindertijd.
Een seizoen lang
heb ik voor de dorstige klavers
gezucht
naar een deur in de verte
gestaard
wellicht zou een onbekende hand
een treurwilg planten
zodat we in de regentijd ons leed
er aan hangen
koffie zetten en
de komst van het bezoek
als excuus gebruiken voor het opruimen
het is niet erg
om af en toe
samen met de paardenbloem
tot aan de zee te wandelen.

Nafiss Nia

Uit: 'De momenten wachten ons voorbij', Boekfabriek, 2012

Vakantie

Geef mij de sfeer van havens
de zoute lucht van zee
witgeklede matrozen
van wie ik verder niets weet

draaiing van geslagen touwen
gummi piepend tussen wal en schip
opgedroogde wieren op de kade
wespen langs een lijn vol vis

Ik leng anijsdrank aan met water
spuw de deksels van een pit
mompel in de zon iets Grieks
Geeft niet waar ik nog moet wezen

vandaag leef ik en hoef niks

Diana Ozon

Uit: 'Bronwater', Passage, 2005

Rivier Khasa

De oude rivier die ik lang niet heb gezien
stroomt in mijn geheugenhart
Khasa, jouw water was mijn eerste ontdekking
dag en nacht was je dicht bij mij
jij hebt me leren durven en eeuwig reizen
als ik nu de Waal of Rijn zie, ben ik niet onbekend bij hen
ik reis met hun golven naar de andere kant van de wereld
ze vertellen me andere verhalen

Straalt de zon nog op je gezicht?
Leven de vissen nog in je buik?
de rivieren zuiveren mijn binnenste

Baban Kirkuki

Uit: 'Territorium', Uitgeverij P, 2011

Over het IJ

Koopvaarders met gestreken zeilen wachten
op gunstig tij, een joch van amper dertien jaar
staart naar de trotse schepen op het IJ
VOC-ronselaars slepen hem mee
naar de kroeg, tellen het geld uit voor zijn moeder
haar zoon zal naar zee, varen naar west of oost
Nieuw Amsterdam of Kaap de Goede Hoop
Batavia, Formosa, Deshima

Scheepsjongen wordt hij, maar hij droomt zich kapitein
of koopman in kruidnagels, zilver, zijde
als hij lijfstraf, orkaan en scheurbuik overleeft
als hij al ooit terugkeert van zijn reizen

Oostinjevaarders zijn door cruiseschepen vervangen
Eye heeft geen zicht meer op de Oude Kerk
het Galgenveld in Noord is nu een woonwijk
het IJ een tunnelbuis met hoge wanden
Centraal Station, Bimhuis, bibliotheek
paleizen van Justitie, kunsten, handel

Wij springen van de pont en fietsen naar ons werk
pakken de bus, de trein, de Thalys naar Parijs
een weekendje Berlijn, vliegen de wereld rond
maar eens kom je terug in Amsterdam
sta je weer aan het IJ, waar aan de overkant
het Tolhuis wacht en restaurant De Pont
je gaat en keert terug, zoals het veer
tussen CS en Noord, eeuwig heen en weer.

Koos Hagen

Aftelversje

Jij mag niet meedoen
Nee, jij doet niet mee
Want je kwam over land
Maar je ging over zee

Zeven zakken schelpen
Acht emmers zout
Zullen je niet helpen
Schattebout

Negen natte tenen
Schreven in het zand:
Tabee

Daarom doe jij niet mee

Judy Elfferich

Druppel

Alles heb ik gedaan
overal ben ik geweest
elke uitdaging ging ik aan

Ik dreef door zeven wereldzeeën
zweefde tussen wind en wolken
biggelde langs duizend ruiten
sprong uit gieters en fonteinen
hing aan bloemen, takken, kranen
viel op daken, paraplu's en petten
werd gemept door ruitenwissers
spoelde weg door afvoerputjes

Ik ben die ene die op die andere lijkt
ik liet de emmer overlopen

Jos van Hest

Uit: 'Ik wil een naam van chocola', Querido, 2009

Zolang de pont vaart is er een overkant

Aan alle kanten rijst de stad op,
nergens zie je een horizon.

Waar is de verte waar je ooit van droomde?
Je was jong en je zwierf langs het water,
je zag de schepen wegvaren,
je wist: ergens daarginds ligt het geluk.

En nog altijd als je bij het IJ komt
vertrekt er een pont naar de andere kant.
Het zijn maar twee stappen erop
en daar ga je, het zijn dezelfde
twee stappen eraf en daar sta je,
nu aan de overkant – waar zul je heengaan?

Want zolang de pont vaart is er een overkant,
zolang de pont vaart komt de verte
met iedere stap dichterbij.

Joop Scholten

Op de stroom

Vanaf de kant kijk je lichtstralen op het water
in je landbenen spoelt beweging aan
het drijft je terug aan boord
op het dek pompt het bloed als tevoren

midscheeps stamp je met de machines mee
gestaag voer je de drift in je voeten op
hoe verder van wal hoe meer
je wegvaart van je achtergrond

over je schouder kijk je naar de haven
herkent de ijkpunten van het vroegste uur
de stenen die je keilde vanaf de kade
ze schreven 'waterproef' en 'aangeland'

hier heerst het werk van de rivier
met het tij mee of schrijlings er tegenin
volg je het verloop in de golven
ziet hoe een pont zich voegt naar de overkant

Frans Terken

Van de kaart

Ik ritsrats de wereld aan stukken
heel precies langs de rivieren
trek ik hem uit elkaar

van de bergen maak ik trossen
de meren zijn masten
waaraan ik zeilen kletsklats

alle kusten knip ik los
een continent in tweeën
ik vouw een boot, ik vouw een hoed
zo gaat het goed

Ik ben de kapitein
van Watjekou tot Katjewai
en in een handomdraai

scheur ik de hele atlas door
en alle zeven zeeën

Kate Schlingemann

Ult: 'Wondermiddel', Xanten, 2015

De zeven zeeën

Zelfs later, als je weg bent,
en daarna, als ik terugkom,
de schepen zeilend door dit
kanaal zullen wij niet snel

vergeten Voor de bemanning
tot leven komt in masten en
tuigwerk, verschijnt het schip
badend in haar silhouet

Zo verwachtingsvol hebben wij
de einder afgespied, dat we
ons gevoel voor richting kwijt
zijn geraakt en sterretjes

moeten schieten De nacht is
helder, de stad is verlaten
De mensen die wij niet zien
sturen ons de zeeën op

Marten Janse

Riviermensen en zeezwemmers

Ze staan met norske blikken
van riviermensen
hun monden vertrokken
tot een streep
'niet verder dan hier
niet erover heen'
niet, niet, niet

vanuit het water kijkt zij
naar hen
vage silhouetten
op een leeg strand
mist of illusie
ze zwemt naar de kust
net zolang en gestaag
tot het kind in haar rust

De wind strijkt
met veren vingers
over het oppervlak
plukt aan de sluier
van de onpeilbare diepte

Will van Sebille

Adem

Onder water niet. De wolken
kwamen en wij zwommen
samen richting riet. Zachtjes
blies de wind en hoe ik riep

adem onder water niet.

Er dreef wat kroos. Een water-
juffer tilde juist haar vleugels
hoog, ik wilde jou
weg van het diepe, doof nee doof

de vlam nog niet.

Dat golfslag in je borst
het ritme was, een stervenslied
en wij als zwanen op de kant
wit tot donker ons verried.

Gerda Posthumus

Uit: 'Deining rimpeling onderstroom', Kontrast, 2015